

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 12323/2023
13.11.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Михајло Живковић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Борислав Бјелопавлић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3561/22 од 17.01.2023. године, у седници одржаној 13.11.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 3561/22 од 17.01.2023. године у преиначујућем делу којим је захтев тужиле одбијен, као и у погледу одлуке о трошковима поступка и предмет у наведеном делу враћа другостепеном суду на поновно суђење.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3561/22 од 17.01.2023. године у потврђујућем делу, као и преиначујућем делу којим је захтев тужиле усвојен и утврђено право својине тужиле са уделом од 6,14% на свим покретним и непокретним стварима наведеним у изреци.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пироту П 266/19 од 09.06.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиле, па је утврђено да тужилца има право својине на $\frac{1}{4}$ идеалних делова куће у Пироту, у улици ... бр. ..., $\frac{1}{4}$ идеалних делова викендице и плаца на ..., на кп. ... КО ..., као и на $\frac{1}{4}$ идеалних делова покретних ствари које се налазе у кући у Пироту и Београду, наведених у изреци. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле у делу којим је тражила да се утврди да је сувласник са већим уделом од досуђеног а до траженог удела од $\frac{1}{2}$ на свим покретним и непокретним стварима наведеним у изреци. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 405.600,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 3561/22 од 17.01.2023. године, одбијена је као неоснована жалба тужиле и првостепена пресуда у ставу другом изреке је потврђена, док је иста преиначена у ставовима првом и трећем изреке, тако што је утврђено да тужилца има право својине са уделом од 6,14% на свим покретним и непокретним стварима наведеним у изреци, а њен тужбени захтев за већим уделом од

досуђеног другостепеном пресудом од 6,14% до удела досуђеног првостепеном пресудом од 25% на свим непокретним и покретним стварима, као и да се обавезе да трпи физичку деобу предметних непокретних и покретних ствари, одбијен је. Истовремено је преиначена и одлука о трошковима првостепеног поступка, тако што је обавезан тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 28.160,00 динара, док је одбијен захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

На ревизију тужиље тужени је благовремено одговорио.

Претходном оценом дозвољености ревизије изјављене против пресуде другостепеног суда у преиначујућем делу којим је захтев тужиље одбијен, Врховни суд је оценио да је у овом делу ревизија тужиље дозвољена у смислу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду у делу којим је преиначена првостепена пресуда применом одредбе члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), а у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23), Врховни суд је оценио да је у овом делу ревизија тужиље основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

У поступку пред првостепеним судом је утврђено да су парничне странке најпре биле у ванбрачној заједници која је трајала од новембра месеца 2000. године до 17.07.2005. године када су закључиле брак који је окончан правноснажном пресудом о разводу брака 22.04.2008. године. Међутим, фактичка заједница живота престала је и раније, новембра месеца 2007. године. Током трајања ванбрачне заједнице купљена је кућа у Пироту у улици ... бр. ..., са плацем укупне површине 456м², а на основу уговора о купопродаји овереног пред Општинским судом у Пироту Ов 979/2001 дана 28.05.2001. године, за купопродајну цену у износу од 38.000 ДМ. Током трајања њихове заједнице, наведена кућа реновирана је у потпуности, а изграђена је и гаража 2002. године и нова ограда од кованог гвожђа, након чега су се странке уселиле у кућу 2003. године. Током трајања брака, купљена је и викендица површине 37м² са двориштем површине 368м² на ... на кп.бр. ... КО ..., а по основу уговора о купопродаји овереног од стране Општинског суда у Пироту Ов 1928/07 дана 18.04.2007. године, за купопродајну цену у износу од 7.700 евра. По престанку њихове заједнице, тужени је уложио новчана средства у надоградњу викендице.

Тужиља је током трајања заједнице живота са туженим радила као ... у Основној школи и по том основу остваривала је зараду. Од посебне имовине тужиља је у заједницу унела уштеђевину од 6.000 ДМ а од родитеља је за куповину куће 2001. године, добила на поклон 12.000 ДМ.

Тужени је радио као возач и по том основу остваривао зараду, а предузеће му је исплаћивало и дневнице на име службених путовања. Остваривао је и ванредне приходе обављајући више делатности „на црно“. Тако, остваривао је приходе у ауто-сервису, уграђивао је плин, а с обзиром да је имао машину за чишћење канализације, и по том основу остваривао је зараду. Поред тога, тужени је остваривао приходе и од сече огревног дрвета у периоду од 2003. до 2007. године из шуме која је његова посебна имовина. Поседовао је локал од кога је убирао закупнину до продаје истог 2004. године. Поред тога, од посебне имовине поседовао је гаражу са алатом у Пироту у ... број ..., локал у Пироту површине 28м² у ... број ..., као и подрумску просторију на истој адреси површине 22м², путничко возило марке „Мерцедес 190“, као и путничко возило марке „Мерцедес 240Д“. Током брака са тужиљом, купио је стан у Београду у ... средствима из своје посебне имовине који је издавао у закуп.

Као допринос туженог стицању заједничке имовине, покретне и непокретне, поред редовне зараде, првостепени суд узео је у обзир приходе од закупа стана у Београду у износу од 11.610 евра, приход од продаје гараже која је његова посебна имовина у износу од 2.000 евра, од продаје аутомобила у износу од 3.000 евра и од закупа локала у износу од 2.462,78 евра. Иако је тужени поред редовне зараде коју је остваривао као возач у свом предузећу, остваривао и ванредне приходе, и то на име дневница за службена путовања у истом предузећу, те обављајући наведене делатности „на црно“, с обзиром да висину прихода по том основу због изостанка исправа о томе, није могао да утврди, у обрачун доприноса туженог заједничком стицању, ове приходе није узео у обзир, као ни приходе по основу уштеђевине у износу од 76.000 ДМ, новчани поклон од оца, те новац који су му пријатељи враћали по основу ранијих позајмица у периоду пре заснивања заједнице живота са тужиљом, јер исказима сведока и туженог који су се о овим чињеницама изјашњавали, није поверовао. Допринос странака стицању заједничке имовине током ванбрачне и брачне заједнице првостепени суд утврдио је слободном оценом јер налаз и мишљење судског вештака није могао да прихвати с обзиром да је вештак при сагледавању доприноса странака у стицању заједничке имовине, имао у виду и приходе туженог које суд није утврдио из разлога напред наведених. Због свега наведеног, првостепени суд је закључио да је допринос тужиље у стицању заједничке имовине мањи од доприноса туженог, и да је њен удео у стицању на свој покретној и непокретној имовини стеченој током трајања њихове заједнице 1/4.

С друге стране, другостепени суд прихватајући исказе сведока и туженог који су се изјашњавали у погледу чињеница везаних за приходе туженог по основу рада у аутосервису, сече шуме коју је наследио од оца, по основу рада на машини за чишћење канализације, повраћаја позајмица, те прихватајући да је тужилац имао уштеђевину у износу од 76.000,00 ДМ јер то произлази из налога за уплату од 04.02.2002. године и уговора о означеном девизном штедном улогу, утврдио је да је допринос тужиље у стицању заједничке имовине 6,14%, а допринос туженог 93,86% а прихватајући налаз и мишљење судског вештака економско-финансијске струке од 12.10.2021. године, па је преиначио првостепену пресуду у усвајајућем делу, утврђујући право својине тужиље на свим покретним и непокретним стварима стеченим у њиховој ванбрачној и брачној заједници у наведеном проценту, док је преко наведеног процента до удела од ¼ (25%), тужбени захтев тужиље одбио као неоснован.

По становишту Врховног суда, тужилца у ревизији с правом указује да је другостепени суд без расправе утврдио другачије чињенично стање од оног утврђеног од стране првостепеног суда, супротно одредби члана 383. став 3. и 4. ЗПП и на тако утврђеном чињеничном стању засновао своју одлуку, чиме је учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП.

Наиме, другостепени суд преиначио је првостепену пресуду с позивом на одредбу члана 394. тачка 3. и 4. ЗПП. Одредба члана 394. тачка 4. ЗПП даје овлашћење другостепеном суду да преиначи првостепену пресуду на подлози чињеничног стања побијане првостепене пресуде. Она представља основ за преиначење само уколико другостепени суд сматра да је чињенично стање у првостепеној пресуди правилно утврђено, али је погрешно примењено материјално право. Уколико другостепени суд одлучује на бази чињеничног стања утврђеног у поступку пред другостепеним судом, то је могуће у ситуацији да на основу расправе утврди другачије чињенично стање него што је оно у првостепеној пресуди (члана 394. тачка 1.). У седници, другостепени суд може изменити чињенично стање побијане пресуде на основу своје оцене исправе или другачијег закључивања на основу индиција (члана 394. тачка 2. и 3.). Из овога следи да се првостепена пресуда без расправе не може преиначити уколико другостепени суд закључи да је првостепени суд погрешно оценио непосредно изведене доказе, какво је саслушање странака или сведока.

У конкретном случају, првостепени суд није утврдио допринос туженог у стицању заједничке имовине по основу дневница за службена путовања, прихода у ауто-сервису, по основу уградње плина, машине за чишћење канализације, као ни приходе по основу уштеђевине у износу од 76.000 ДМ, по основу новчаног поклона од оца, средстава од враћених позајмица, јер исказима сведока и туженог који су се о овим чињеницама изјашњавали (у погледу основа или само висине), није поверовао. Међутим, другостепени суд ове исказе је прихватио, као и налаз судског вештака економско-финансијске струке од 12.10.2021. године, па је утврдио да је допринос тужилце у стицању заједничке имовине, 6,14%, а допринос туженог 93,86% Овакву оцену изведених доказа и закључак о доказаности битних чињеница с обзиром на резултате целокупног поступка, другостепени суд могао је дати тек након поновног извођења релевантних доказа на расправи заказаној у смислу члана 383 став 3 и 4 ЗПП.

Због тога је другостепена пресуда морала бити укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење, како би, уколико сматра да је првостепена пресуда заснована на погрешном или непотпуном чињеничном стању или је у поступку пред првостепеним судом учињена битна повреда одредаба парничног поступка, заказао расправу сагласно одредби члана 383. став 4. Закона о парничном поступку, с обзиром да је у истој парници првостепена пресуда већ једанпут била укинута, након чега би имао овлашћење да доказе изведене на расправи оцени сагласно одредби члана 8. ЗПП по свом уверењу, савесно и брижљиво, и то како сваки доказ засебно, тако и све доказе као целину, те на основу те оцене и резултата целокупног поступка, утврди чињенице које би служиле као подлога за материјално право од значаја за судску деобу заједничке имовине супружника. У том смислу, мора имати у виду да учешће супружника приходима из посебне имовине у стицању куће, даје могућност утврђења већег удела у овој имовини у односу на осталу заједничку имовину сагласно одредби члана 180 став 5 Породичног закона. Такође, мора имати у виду и да чињеница да је по

престанку заједнице живота, тужени увећао вредност викендице није без значаја, јер би тужени сагласно одредби члана 175 истог закона по том основу имао право на удео у увећаној вредности викендице сразмерно свом већем доприносу.

На основу одредбе члана 416. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије тужиље против другостепене правноснажне пресуде у преосталом делу, Врховни суд је утврдио да иста недозвољена.

У погледу одлуке другостепеног суда у преиначујућем делу којим је захтев тужиље усвојен и утврђено право својине тужиље са уделом од 6,14% на свим покретним и непокретним стварима наведеним у изреци, тужиља нема правни интерес за подношење ревизије јер је у овом делу у спору успела, па је ревизија у овом делу недозвољена сагласно одредби члана 410 став 2 тачка 4 ЗПП.

Ревизија је недозвољена и у делу којим тужиља побија другостепену пресуду у потврђујућем делу према одредби члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним спровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе.

Тужба у овој парници са захтевом за судску деобу заједничке имовине, поднета је 11.04.2008. године, а као вредност предмета спора означен је износ од 500.000,00 динара.

Имајући у виду да вредност предмета спора побијаног дела пресуде у потврђујућем делу не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, то је ревизија тужиље у овом делу недозвољена.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке, применом одредбе члана 413. ЗПП.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић